

725.19

MILYEN LESZ A BUDAI VÁR?

Az egykori fényes budai királyi palota, mely hatszáz éven át Magyarország legfőbb kormányzati és eszmei központja volt, a második világháború alatt romhalmazzá vált. A palota leégett, földemei beszakadtak, falrészei, boltozatai beomlottak, freskói, értékes gobelinjei megsemmisültek és egész berendezése odaveszett.

A palota helyreállításának gondolata husz évvel ezelőtt, 1949-ben öltött határozott formát. Ekkor az épületkomplexumot műemlékké nyilvánították, meghatározták új rendeltetését - kulturális centrum lesz - és megindult helyreállításának általános tervezése.

A helyreállítás esztétikai szempontjairól dr. Dercsényi Dezső, az Országos Műemléki Felügyelőség igazgató helyettese, a neves művészettörténész, a következőket mondja:

- A tervek elbírálásánál és jóváhagyásánál arra törekedtünk, hogy ne a Hauszmann-féle szecessziós barokk palota, hanem a középkori, Zsigmond király idejéből való feltárt részletek kerüljenek előtérbe. Ezért is nagy óvatossággal és figyelemmel nyulunk a várkapolna alsó szintjéhez, a lovagteremhez, az István toronyhoz kapcsolódó 2-3 helyiséghez, mely talán börtön, vagy tárnokház lehetett. Igyekszünk teljes, régi valóságában megőrizni a rondellákat és az erődrendszert. Megoldódott a kupola-vita is: az 1963-ban felépült új kupola megfelel az esztétikai igényeknek és beleilleszkezik az épületrendszerbe.

- Az egykori Karmelita kolostorban kap helyet a Magyar Tudományos Akadémiának egy intézete és a Színháztudományi Intézet. A volt várszínház épületében három-négyszáz személyes kamaraszínház lesz. A Honvédelmi Minisztérium régi épületében kap helyet a gondnokság és egy vendéglő. A Sándor-palotában állami fogadó- és vendégházat létesítenek. A várpalota északi részébe költözik a Munkásmozgalmi Múzeum, a Dunára néző épületekben kap új otthon a Magyar Nemzeti Galéria. A Krisztina városra néző nyugati oldalon a Széchényi könyvtár kap méltó helyet. A déli részen már felépült a Budapesti Történeti Múzeum, amelynek épületét, belső elrendezését megtekintve képet kap a látogató a készülő épületek külsőleg régi korokhoz hű, belülről funkcionálisan modern újáépítéséről.

A beruházást irányító iroda főmérnöke a következő tájékoztatást adja:

- A kormány gazdasági bizottságának új határozata értelmében körülbelül 1975-re készülünk el a munkával. A helyreállításra az állam több mint másfél milliárd forintot fordít. Arra törekszünk, hogy az épület nagyszabású architektonikus tömege a korabeli állapotokat is tükrözze, de mivel falai között legféltettebb kulturális kincseinket helyezzük el, korszerű belsőről is kell gondoskodnunk. A tervek szerint eredeti belső formájában csak a tróntermet állítjuk helyre.

A helyreállítás terveit a Középülettervező Vállalat készítette el. 1959-től az egész tervezési koncepció összefogója és kialakítója - hangzik a tájékoztató - Hidasi Lajos főépítész volt, aki - bár nyugdíjas - még most is részt vesz a munkában. A műemléki részek tervezője Gerő László, aki a téma egyik legjobb szakértője. Minden épületnek külön tervezője van. Felhasználjuk a XX. század második felének építészeti technikáját, funkcionálisan modern megoldást tervezünk. Technikai és gépészeti vonatkozásban is sok az újdonság: távfűtést szereltünk fel, megoldjuk a vízellátást. Modern hűtőközpontot építünk, ez a múzeumok képeinek, anyagainak megfelelően szabályozza a levegő páratartalmát.

- A külső tervezésben a várjellegét akarjuk érvényesíteni, helyrehozni Hauszmann Alajos sokat vitatott építészeti koncepciójának kétségtelen hibáját: ő átburkolta a középkori falakat és új formákat alkalmazott. Vigyázunk a műemléki hitelességre. Ugyanakkor tudjuk, hogy ezekhez az épületekhez mindenkor a saját kezevonását adta, azért vagyunk mi is bátrak és sok új megoldást alkalmazunk. A Szent György teret csak kertészetiileg rendezzük, beépítésére helyet hagyunk a következő korok kutatóinak és tervezőinek.